

MISCAREA

ABONAMENTE:

Un an 600 lei
Sase luni 300 lei
Autorități, Bănci etc. un an 1200 lei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Iași, Piața Unirii No. 6
orele de birou: 9—12 a. m.
și 3—5 p. m.

ANUNCIURI ȘI RECLAME:

Se primesc în condiții avantajoase direct la
administrația ziarului Iași, Piața Unirii 6.
Deasemenea prin toate agențiile de publicitate

APARE ZILNIC

Sub direcțiunea unui comitet
de redacție

Libertatea individuală libertatea de idei

Libertate!

Cuvânt magic, cântat de poezi
și slăvit de idealisti și visători—
câte nu se practică și se înfăptu-
esc sub scutul apărării tale!

Te-au cântat poezii, te-au pro-
slăvit aceia cărora li-ai fost răpită
atuncea când te-au regăsit, și-au în-
chinat imnuri de slavă acei pe cari
fatalitatea i-a determinat să te piar-
dă, într-adevăr scumpă și nepre-
țuită libertate.

Dar iarăși te iauoacă acei cari nu
merită, nu se cuvine și nu trebuie
să se bucure de binefacerile și mă-
rinimiile tale.

Căci ce ai mai însemna și ce ai
mai valora tu, libertate, dacă de
tine s'ar bucura cel care a ucis,
cel care a prădat, cel care a în-
demnat la răsvărire și ură împo-
triva semenului, la dușmănie împo-
triva fratelui, împotriva societă-
ții!

Cum s'ar mai bucura oamenii
de tine, dacă abuzând de îngădu-
ințele tale, ei însăși te-ar distruge
spre a vo bițotuși în numele tău?!

Dar să nu facem poezie. S'a zis
că totul este relativ, până la un
anumit punct. Libertatea are și ea
limitele ei. Când le treci, când le
depășești, nu mai e libertate; e
primejdie, e anarhie.

Ne închinăm în fața libertății in-
dividuale—dar până la o anumită
limită. Dacă semenul nostru ar a-

buza de ea și ar săvârși o crimă
necugetată, grozavă, care impu-
ne pedeapsa, să i se mai acor-
de aceeași libertate de care s'a
bucurat, cu toată vina sa? În a-
cest caz și-ar pierde libertatea în-
săși societatea. Și ce ar mai în-
semna justiția?

Libertatea de idei este și mai
nobilă; Dar ce însemnă aceasta?
Să cobori în mijlocul maseilor spre
a le îndruma pe căile rătăcirii și
ale propriei nimiciri?

Ce e libertatea presei? Un mij-
loc de a făuri toate atentatele mo-
rale? Scopul de a ponegri sau de
a îndemna la răsvărire?

Oare nu impune tocmai aceas-
tă libertate a presei ca ziaristul
să-și disciplineze el însăși mai în-
tâi judecata pentru a proceda ast-
fel la ceea ce însemnă și valorează
acest apostolat al gazetarului?

Ce valoare ar mai prezenta li-
bertatea aceasta a presei, dacă pre-
sa, încetând a fi ceea ce trebuie să
fie, susține toate injustele, revăr-
sând în societatea cetitorilor toate
îndemnurile infamante, sau sus-
ținând toate adevărurile și realită-
țile, pentru a falsifica și mistifica?

Libertatea individuală, lib-
ertatea de idei,—să le proslăvim într-ade-
văr pentru însuși progresul ome-
nirii, dar să nu ponegrim cuvân-
tul prin acte și fapte de natură a
conduce, sub diferite forme, la li-
bertatea răsvăririi și anarhiei!

O tradiție pioasă a Iașului

Evocarea lui Gh. Gh. Mărzescu

Pioasa comemorare ce a avut loc,
alături de mormântul lui G. G. Măr-
zescu, în jurul cărui s'a adunat atâ-
ta lume din Iași, și delogați din alte
regiuni ale țării, în frunte cu însuși
Mitropolitul Moldovei — arată cât de
mare este dragostea pentru cel dispă-
rut atât de timpuriu din mijlocul nos-
tru.

Georgel Mărzescu — cum cu atâtă
drag l'a pomenit d. Inuleț în evoca-
rea domniei sale, — a avut acei jar-
mec rar și acele însușiri prețioase cu
care și-a putut apropia pe om la pri-
ma întâlnire, din primele cuvinte schim-
bate.

Era de o sociabilitate exemplară și
fără exagerare se poate spune despre
el că a fost un fermecător de oameni.
Acum, când suntem sub impresia
duioasei și pioasei evocări, ni l'amîn-
tim cu toate însușirile sale, cu silue-
ta sa elegantă, cu simțul său cald,
cu sinceritatea sa în toate conversa-
țiunile cu supărarea sa — când îl
supăra cineva — care i estompa zâmbet-
ul, dar care îi trecea repede, când
privia cu ochii săi mari, adânci și
expresivi, cu temperamentalul său de ar-
tist adevărat, cu predilecția sa pentru
tot ce e frumos și de spirit, cu glu-
mele sale inteligente și cu humorul
delicios cu care povestea uneori întâm-
plări din viața politică sau din viața
de toate zilele.

Ni l'amînăm lucrând din zorii de zi,
acasă la biroul său de lucru, înainte
de a începe munca prin ministere sau
în parlament, absorbit de problemele
zilei, primind totuși pe toți prietenii și
toată lumea care-i solicita sprijinul și
pe care-l acorda larg în toate împré-
jurările. De acesta Georgel Mărzescu
n'a avut dușmani.

Iașul a stabilit o pioasă tradiție de
a se aduna din când în când în jurul
mormântului său, și de a chema și
alți prieteni din alte părți, la comemo-
rările anuale.

Astfel simțim și mai mult printre
noi sufletul cald și bun al mult iubit-
ului și neuitatului Georgel Mărzescu.

NOTE

Vrăjitorii moderni

La toate veacurile prevestirile și arta
divinației au făcut furori. Ele urmăreau
să înlăpădă pe creduli și să convingă
pe cei lipsiți de seriozitate.

În chipul acesta marea cohortă a vră-
jitorilor, care mult timp s'a confundat și
cu cea a otrăvitorilor și criminalilor de
rând s'a perpetuat, înfocșând generațiile.
Veacul nostru cu toate că mai puțin
bogat în asemenea elemente, a menținut
mai departe o tradiție plină de mister și
absurditate.

Chiar în țara noastră, nu există orșel
mai bine populat care să fie lipsit de
ghicitorii săi oficiali și excelenți. Deschi-
deți o mică gazetă de provincie, imediat
o să vă surprindă anunțurile înșuante:
«Numai astăzi, vrăjitor (sau celebru ocul-
tist), venit din străinătate, A prevestit
războiul european, marea revoluție rasea-
scă și împuscarea familiei Tarului. Deco-
rat cu 30 ordine francez-mazone și mem-
bru a 40 Academii de științe oculte».

Și sunt creduli care se conformează de
îndată acestor anunțuri pur comerciale, le
interpretează ad-literam și vor numai de
cât să-și cunoască în amănunte viitorul.

Iată și casa vrăjitorului. Intrarea este im-
presionantă. În jurul «profeției» se află
tot felul de obiecte misterioase. Omul care
prinde gândurile la distanță și citește
în ochii clienților suma ce trebuie să ca-
ră, își dezvoltă resursele prodigioase ale
imaginației, prevestind printr-un calcul de
probabilități un viitor cu totul proble-
matic.

Vrăjitorii moderni sunt cu mult inferiori
confrăților din vechime. Dar ei au ceva
bun: se feresc cu dibăcie de contactul
justiției. Aceasta li face foarte prevăzători
și demni de stima cetățenească.

ABELARDUS

— Inspectoratul sanitar a primit de la
Ministerul sănătății un nou stoc impor-
tant de produse farmaceutice între care
o cantitate importantă de ser antitetific.

Informații

— Biroul Burselor anunță că au
fost înscrise la cota oficială, a Bur-
sei, obligațiunile primei societăți ci-
vile de credit Funciar Rural Român.

Obligațiunile poartă o dobândă de
7 la sută, scadența cuponului anual
e 1 Ianuarie și 1 Iulie, și se emit
pentru lucrările de îndiguire conform
legii din 1912 modificată la 1925.

— Dl. G. Brătianu plecat astăzi di-
minează cu automobilul, spre a lua
parte la inaugurarea noului linii ferate
Crasna-Huși.

La această solemnitate participă și
d-nii miniștri C. Dimitriu și dr. Lupu
precum și dl. Teodorescu directorul
general al C. F. R.

— La serviciul sanitar al orașului s'am
mai înregistrat două cazuri noul de scar-
latină.

Bolnavii au fost transportați la Spitalul
de izolare.

— Serviciul sanitar a publicat o serie
de ordonanțe explicative asupra epidemiei
de febră tifoidă.

Persoanele cari anul trecut au făcut
preventiv seria de trei injecții, anul acesta
nu mai au nevoie decât de o singură in-
jecție preventivă.

— Agenții brigăzii de urmărire au a-
restat ieri pe individul Ioan Fundocariu,
găsit hoinărind prin gară.

Conduc și cercetă la brigadă s'a con-
statat că el este un vechiu pungaș de bu-
zunar căutat de poliția din Chișinău.

— DIN UNGHENI. — În ziua de 13
Mai Comitetul Băncii Creditului Basarabiei
din Ungheeni a sărbătorit încheierea pri-
mului său bilanț printr-o intimă agapă la
care au luat parte d-nii: Ing. Al. Stănescu
președintele Băncii, M. Finkelstein, A.
Gerner și P. Georgescu membrii din co-
mitetul Băncii, Preotul Atanasiev Parohul
orașului Ungheeni, I. Arghir Controlor fi-
nanciar, Popescu Dirigintele oficiului P.
T. T., T. Brătianu agronom, Stroeici avo-
cat, Caludi, Kalman Wenger, Harscu
Wenger, M. Waldman, S. Crasneaky, P.
Schwarzman, A. Cautizer comercianți, M.
Tudose, D. Ionescu, Suceveanu profesori
etc. etc.

S'a citit hilașul și s'a toastat pentru
frumosul rezultat și pentru prosperitatea
Băncii, deasemenea s'a toastat pentru pre-
ședintele și membrii din comitetul Băncii,
pentru Biserica și conducătorii ei, șefii
autorităților din Ungheeni, comercianților
din Ungheeni, deasemenea și pentru d-nii
prof. George Brătianu și N. Șerban.

— EDILITARE. — Lucrările pentru re-
pararea străzilor, începute de către echi-
pele de lucrători organizate de Primăria
municipiului, continuă. Au fost reparate
până acum străzile Toma Cozmă, Ape-
duc, Florilor, Elena Doamna, Sft. Sava,
Căpit. Păun, Dancu, Armeană, Fătu, cari
se găsesc într-o situație deplorabilă.

Odată cu aceste străzi a fost redată
circulației și str. Șulescu, o arteră prin-
cipală care leagă partea de jos a orașu-
lui, cartierul Uzinei, cu centrul. O parte a
cestei străzi a fost coborâtă cu 2 metri.

Lucrările pentru repararea străzilor sunt
continuate, echipele volute luând la rând
străzile Uzinei, Sft. Andrei și C. Negri.
Ultima stradă careia i s'am făcut și unele
reparațiuni de canalizare va fi redată cir-
culației foarte curând, fiind o arteră prin-
cipală a orașului.

Primăria a reușit să realizeze o econo-
mie de peste 50 la sută cu repararea
străzilor, aceasta datorită măsurilor luate
din timp pentru aprovizionarea cu mate-
riale necesare.

— Poliția a reușit să aresteze aseară
pe un individ căutat de multă vreme, și
care a comis nenumărate furturi în loca-
litate.

În urma reclamățiunii d-nei Elena Leshu
începându-se cercetări serioase, a fost a-
restat Neculai Hirindea din Cernăuți care
s'a introdus în cursul răpămăneli trecute,
prin spargerea unui geam în locuința mai
sus numitei doamne, furând mai multe
costume și suma de 1900 lei pe cari l-a
găsit într-un salter.

Numitul a fost condus la brigada de
urmărire.

— În noul proiect de buget al Muni-
cipiului s'a înscris un fond de 100 000
lei, ce se va acorda premiului celui mai
frumos plan al unui Palat al Municipiului
Iași.

Condițiunile de prezentare și termenul
vor fi anunțate la timp. Noul palat pro-
ectat va avea aripi și fațade pe patru
străzi, corespunderă cu două intrări prin-
cipale în str. Alexandri și Piața Unirii

CULTURA EUROPEI CON- TEMPORANE

— Un rezumat al conferinței d-
lui prof. Gh. I. Brătianu

Dăm în rezumat conferința pe care,
sub titlul de mai sus, dl. prof. Gh. I.
Brătianu a dezvoltat-o zilele trecute la
București, la «Institutul Social Român»
de sub conducerea d-lui prof. Dim.
Gustl.

Încercând să definim cultura, e firesc
să ne întrebăm întâi cari sunt limitele Eu-
ropei.

S'a spus la începutul secolului trecut
că Asia începe la Leith, la marginea din-
tre Austria și Ungaria, iar în anul de du-
pă război, orientaliștii filozofilor germani,
vestind prăbușirea lumii apusene, părea a
împinge această limită până la Rhin. Iar
dacă Germania intelectuală a părăsit în
vremea din urmă această îndrumare, e to-
tuși fapt că de la Marea Baltică la Ma-
rea Neagră, granițele Uniunii Sovietice
despart de zece ani două lumi deosebite
și ca organizare politică și ca structură
socială.

Dar cultura europeană nu poate fi mă-
rginită la hotarele unei singure regiuni
geografice. Originele ei ne duc mai de-
parte spre Răsărit, iar în epoca modernă
a istoriei stăpânirea ei s'a întins până în
regiunile cele mai departate ale globului,
unde s'au dezvoltat pe rând Spania, O-
landa, Franța și Anglia nouă.

O noțiune atât de complexă, atât prin
diversitatea elementelor ce o alcătuiesc, cât
și prin raze întinderii ei teritoriale, mai
poate să ne înfățișeze aspectul unei uni-
tăți, a unui sistem organic de civilizație?
La astfel de condiții, o definire nu rămâne
posibilă de cât prin contrast. Vremea noas-
tră pare a fi accentuat cu deosebire con-
trastul între Orient și Occident, între Ră-
săritul tradiției spiritualitate și Apusul ci-
vilizației materiale.

Fie că privim, cu Spengler, decăderea
fatală a culturii «faustice», ajunsă în ste-
diul unei civilizații moarte a Apusului, fie
că încercăm, cu Kayserling, o înnoie a
cercetării prin înțelepciunea străveche a
Orientului depărtat, îndemnul de a urma
«chemarea Răsăritului» e același: Ex O-
riente lux!

Pentru unii însă lumina dela Răsărit
strălucște cu licărituri de incendii, în tra-
ie ei trebuie organizată în grabă, «spăra-
rea Occidentului», atât împotriva desep-
tării politice a Asiei, cât și pentru a re-
zista înfrângerii sale crescânde în artă, în
literatură și în filosofie.

Viitorul singur poate lămurii aceste pro-
bleme: momentul e însă prielnic ca să
întrebăm dacă mai poate fi vorba în mi-
jlocul atător noștri învâlbite, de o uni-
tate culturală și dacă mai putem distinge
valori ale Europei în ordinea spiritului.

Industrialismul modern pune în valoare
bogățiile nebanuite ale altor continente
unde s'au dezvoltat, în câteva decenii, în
locul coloniilor de exploatare de odinio-
ară, națiuni noi și puternice, din ce în
ce mai conștiente de individualitatea lor
distinctivă. Războiul! — întâiul războiu u-
niversal, cum l-a numit, ca o sinistru pre-
vestire un scriitor englez — desăvârșește
această refacere. Împărățiile secularesc
prăbușesc într-o nemăpomenită cata-
strofă: vechia ordine politică și socială e
răsturnată, nimic nu mai poate dăinui în
Europa pusă în deșec de războiul uriaș
și zguduit de războaie. Căpiva ani de

Regele Ferdinand și Ia- șul cultural

— Amintiri din vremurile Mare-
lui Suveran —

Eri a fost în localitate d. N. Th. Chi-
rileanu directorul bibliotecilor de la Pala-
tul Regal, pentru a se interesa în dea-
proape de ultimele măsuri luate pentru ri-
dicarea Fundației Ferdinand I.

Într-o convorbire avută cu gazetarii ie-
șeni, d. Chirileanu și-a exprimat credința
că palatul Fundației va fi clădit foarte cu-
rând. Dorința defunctului Suveran, de a
da Iașului la care ținea foarte mult, o
Fundație culturală — va fi în curând rea-
lizată.

Ca una din persoanele care a fost în
imediată apropiere a Marelui Suveran, dl.
Chirileanu povestește că Regele Ferdinand
avea o deosebită considerație pentru
Iași pe care-l considera orașul exponent
al culturii românești.

Cu trenul de aseară, d. Chirileanu a pără-
sit Iașul plecând spre București.

O reunione cole- gială la Iași

— Serbarea celei dintâi promoții
(1902) a Liceului Internat —

Promoția 1902, deci prima promoție a
liceului Internat din Iași, își va serba în
ziua de 21 Mai cor., la Iași, un efort de
veac dela terminarea liceului.

Duminică 20 Mai, foștii colegi din pro-
moție se vor aduna în gara Iași, de unde
vor pleca în corpore la localul liceului.
Primul gând va fi pomenirea foștilor pro-
fesoari și colegi decedați, pentru care se
va săvârși un parastas la mitropolie sau
în amfiteatrul liceului.

Într-o sală de clasă a liceului se va face
după aceea adunarea, cu strigarea catalo-
gului.

Dejunul se va lua în internat cu totulul
actualilor elevi în măsura posibilității,
cu foștii și actualii profesori.

Unul dintre foștii elevi, va ține o cu-
vântare amintind și precizând educația
și cultura pe care seria 1902 a primit-o
la liceu, oferind în semn de recunoștință
un dar liceului.

La agapa de seară, oferită de promo-

ția, fostului și actualului corp didactic,
vor participa și elevii din primă clasi-
ficați ai claselor.

Iar pentru a regăsi poezia amintirilor,
această promoție de intelectuali, numă-
rând prezenți de tribună și alte diverse
personalități ale vieții românești, a cerut
și primit încheierea, ca pentru prima
noapte să fie încadrată într-unul din dor-
mitoarele liceului spre a retrăi astfel viața
de internat de odinioară.

Scularea se va face la sunetul aceluiaș
clopot, amintitor de emoții și odată cu
elevii ca împreună cu ei să ia și cefena cu
lapte.

Promoția 1902 a numărât 28 absolvenți
Au rămas în viață numai 22 absolvenți
cari la prima lor reunire vor înstitui un
fond si acestei promoții.

ECOURI

Dl. Brătescu-Voinești publică în noul
număr al «Vieții Românești» o foarte
originală și impresionantă năvelă intitulată
«Moarte grabnică».

De multă, foarte multă vreme, autorul
lui «Pană Trăsnea Sfântului» n'a mai scris
o năvelă de puterea dramatică a acestei
«morți tragice», închinată d-lui Gh. Ibrăileanu.

A apărut într-o traducere franceză una
din cele mai valoroase lucrări ale scriito-
rului german Emil Ludwig, pe care însuși
francezii îi denumesc «cel mai mare bio-
graf al lumii».

E te opera în care Emil Ludwig face
biografia lui Crist.

Acest scriitor german a scris vastele
biografii ale lui Napoleon, Bismarck, Goethe,
Wilhelm II, și alte opere de mare
însemnătate istorică și literară.

Pictorul Octav Băncilă a terminat por-
tretul-tablou în mărime naturală a marelui
Ion I. C. Brătianu.

Această nouă operă a maestrului, va
fi în curând expusă la Iași și apoi la Bu-
curești.

Cetii în pagina II-a
ultimele știri telegrafice

Tipografia «Albina» Iași, ¹⁹⁴⁰ Str. Seulescu No. 1